

Sygn. akt V KS 10/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 29 czerwca 2022 r.,
skargi wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego
P. Sp. z o.o.
na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 1 marca 2022 r., sygn. akt II AKa (...),
uchylający wyrok Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 5 lipca 2021 r., sygn. akt IV K (...) i
przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił:

- 1) oddalić skargę;**
- 2) obciążyć oskarżyciela posiłkowego P. Sp. z o.o. kosztami postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 5 lipca 2021 r. Ł. B. oraz A. W. zostali skazani za to, że:

I. działając w okresie od czerwca 2016 roku do 10 lutego 2017 roku w G., K. i w Ł., woj. (...), wspólnie i w porozumieniu, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłowali doprowadzić P. sp. z o.o. z siedzibą w K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1.762.199,25 zł, tj. za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1

k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 k.k. na kary po 2 lata i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

II. w nieustalonym bliżej okresie, przy czym nie później niż do dnia 26 kwietnia 2017 r., w Z., woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu w z góry powziętym zamiarze poświadczali nieprawdę w dokumentach w ten sposób, że wskazali w nich na istnienie zdarzeń gospodarczych w postaci prac remontowo - budowlanych, mających mieć miejsce na terenie P. w K., które w rzeczywistości nie nastąpiły, a następnie Ł. B. użył tychże dokumentów, składając je w dniu 26 kwietnia 2017 r. w Komendzie Powiatowej Policji w Z. na potrzeby postępowania PR 2 Ds. (...), to jest za przestępstwo z art. 271 § 1 k.k. w stosunku do A. W., za które wymierzona została kara roku pozbawienia wolności oraz z art. 271 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w stosunku do Ł. B., za które wymierzona została kara roku pozbawienia wolności,

nadto Ł. B. został skazany za to, że w czasie od 8 czerwca 2016 r. do 16 grudnia 2016 r. w G. oraz w Ł., woj. (...), działając w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej pod nazwą C.R.B. Ł. B.. wystawił nierzetelne faktury VAT opiewające na łączną kwotę 1.762.199,25 zł brutto, w których jako nabywca usług wskazany został P. sp. z o.o. z siedzibą w K., następnie posłużył się nimi w ten sposób, że przedłożył je rzeczonyj spółce, żądając zapłaty sumy z nich wynikającej, a gdy podmiot wskazany, jako nabywca odmówił zapłaty, załączył je do pozwu o zapłatę skierowanego do Sądu Okręgowego w Ł. - X Wydziału Gospodarczego jako dokumenty potwierdzające istnienie roszczenia objętego powództwem, tj. za przestępstwo skarbowe z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s., za które wymierzona została kara 200 stawek grzywny po 100 zł każda,

nadto A. W. został skazany za to, że w okresie od 12 października 2015 r. do 30 października 2015 r., działając w krótkich odstępach czasu, i z góry powziętym zamiarem, w miejscowości K. oraz w K., woj. (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, jako osoba uprawniona do wystawiania dokumentów w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej o nazwie P.H.U. A., a nadto będąc zobowiązanym z mocy ustawy, jako członek zarządu P. Sp. z o.o. do zajmowania się sprawami majątkowymi rzeczonyj spółki. usiłował doprowadzić P.

Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, a tym samym wyrządzić tejże spółce znaczną szkodę majątkową, w ten sposób, że wystawił pokrzywdzonej spółce poświadczające nieprawdę, bowiem dotyczące usług już wcześniej wykonanych i rozliczonych, faktury VAT łącznie opiewające na kwotę 260.451.80 zł brutto, a następnie przesłał rzeczony dokumenty księgowe P. Sp. z o.o., oczekując zapłaty kwot w nich wskazanych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na odesłanie przez nabywcę ww. faktur bez ich księgowania, to za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. i art. 273 k.k. i art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., za które wymierzona została kara roku pozbawienia wolności, nadto A. W. został skazany za to, że w czasie od 12 października 2015 r. do 30 października 2015 r. w miejscowości K. oraz w K., woj. (...), w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej o nazwie P.H.U. A. wystawił nierzetelne faktury VAT łącznie opiewające na kwotę 260.451.80 zł brutto, a następnie posłużył się nimi w ten sposób, że przesłał rzeczony dokumenty księgowe P. Sp. z o.o. oczekując zapłaty kwot w nich wskazanych, tj. za przestępstwo skarbowe z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s., za które wymierzona mu została kara 200 stawek dziennych grzywny po 100 zł każda; na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności wymierzonych oskarżonemu Ł. B. wymierzono karę łączną 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności wymierzonych oskarżonemu A. W. wymierzono mu karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na podstawie art. 46 § 2 k.k. zasądzono solidarnie od oskarżonych Ł. B. i A. W. na rzecz pokrzywdzonego P. Sp. z o.o. z siedzibą w K. kwotę 50 000,00 zł tytułem nawiązki.

W następstwie rozpoznania apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 marca 2022 r., sygn. II AKa (...) zaskarżony wyrok został uchylony i sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł.. Sąd II instancji przychylił się do zarzutów apelacyjnych, wskazując na istotne braki w materiale dowodowym sprawy, powodujące, że wyrok sądu *meriti* zapadł przedwcześnie bez

przeprowadzenia znacznej części istotnego postępowania dowodowego. Jednocześnie sąd *ad quem* zwrócił uwagę na to, że dążenie ustawodawcy do zwiększenia reformatoryjności postępowania drugoinstancyjnego nie może być utożsamiane z intencją zastąpienia sądu I instancji w procedowaniu co do istoty sprawy. W przypadku niezrealizowania powinności dążenia do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy i zaniechania przeprowadzenia trzonu postępowania dowodowego, a więc przeprowadzenia dowodów istotnych z punktu widzenia odpowiedzialności karnej oskarżonych, aktualizuje się konieczność ponowienia przewodu sądowego w całości, o czym mowa w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.

Na powyższe orzeczenie skargę złożyła pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, zarzucając:

- rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu Okręgowego w Ł. i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na stwierdzenie konieczności ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, podczas gdy w realiach niniejszej sprawy, taka przesłanka przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie zachodzi ze względu na przeprowadzenie przez sąd I instancji większości dowodów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a także brak powodów, dla których wymagałyby one powtórnego przeprowadzenia, ewentualnie z uwagi na możliwość przeprowadzenia dowodu na etapie postępowania odwoławczego. Podnosząc ten zarzut skarżąca wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę obrońca oskarżonych wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie była zasadna. Analiza motywów zaskarżonego wyroku przekonuje, że w świetle stwierdzonych mankamentów postępowania dowodowego ich konwalidacja przez sąd odwoławczy nie byłaby możliwa. Zgodzić należy się bowiem z autorem odpowiedzi na skargę, że skarżąca zdaje się koncentrować swoje uwagi na jednym, aczkolwiek kluczowym z punktu widzenia dążenia do prawdy materialnej dowodzie, w postaci opinii biegłego z zakresu budownictwa, podczas gdy Sąd Apelacyjny w (...) dostrzegł nieprawidłowości nie tylko na tym

polu, wskazując wszak szeroki wachlarz czynności dowodowych, które należy przeprowadzić w ramach powtórnego przewodu sądowego (s. 41 – 43 uzasadnienia). Ich skala i doniosłość powodują, że postępowanie reformatoryjnie przed sądem *ad quem*, za którym opowiada się skarżąca, stanowiłoby w istocie procedowanie w szeroko zakrojonym zakresie po raz pierwszy co do istoty, co pozostawałoby w sprzeczności z *ratio legis* unormowania zawartego w zdaniu drugim art. 437 § 2 k.p.k. Choć zatem dwuinstancyjność postępowania postrzegana być winna w ujęciu formalnym (por. uchwały SN: z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 28/10, OSNKW 2011/4, poz. 30, oraz z dnia 28 czerwca 2018 r., I KZP 3/18, OSNKW 2018/8, poz. 55), to jednak w pewnych wypadkach co do zasady nieograniczonych możliwości uzupełnienia postępowania dowodowego przed sądem drugiej instancji nie należy odczytywać w aspekcie jedynie ilościowym. Jako trafne ocenić więc należało odwołanie się do uchwały SN z dnia 22 maja 2019 r. podjętej w składzie 7 sędziów, I KZP 3/19 (LEX nr 2664394), w której wyrażono pogląd, że konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego zachodzi także wówczas, gdy nieprawidłowe przeprowadzenie większości dowodów w sądzie pierwszej instancji spowoduje niemożność poddania ocenie tych prawidłowo przeprowadzonych. Innymi słowy, postępowanie przed sądem I instancji powinno zostać przeprowadzone ponownie, jeżeli w kontekście wszystkich okoliczności istotnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia w kwestii odpowiedzialności karnej było ono w istocie całkowicie nieprzydatne dla osiągnięcia tego celu (z obiektywnego punktu widzenia nie prowadzące do możliwości poczynienia trafnych ustaleń przez sąd pierwszej instancji). Takie cechy miałyby np. postępowanie, w którym przeprowadzono jedynie poszczególne dowody w sposób nieprawidłowy tak, że nie można by było dokonać ich oceny w kontekście jakichkolwiek innych prawidłowo przeprowadzonych dowodów. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, o czym przekonuje już choćby logicznie wykazana przez sąd drugiej instancji rażąca wadliwość opinii biegłego z zakresu budownictwa W. P. (s. 37-40 uzasadnienia), który to dowód ma znaczenie kluczowe, z uwagi na uwarunkowania sprawy, w tym konieczność obiektywnej weryfikacji relacji skonfliktowanych stron.

W tym stanie rzeczy uprawnione było wyrażone przez sąd odwoławczy zapatrywanie, zgodnie z którym procedowanie przez sąd pierwszej instancji z

naruszeniem szeregu przepisów prawa procesowego implikowało - w realiach niniejszej sprawy - potrzebę przeprowadzenia na nowo wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy. Marginalizując rangę owych uchybień oraz ich skalę, prowadzącą - co należy podkreślić - sąd *ad quem* wręcz do konstatacji o przedwczesności skierowania w tym stanie rzeczy do sądu aktu oskarżenia, skarżąca zdaje się pomijać wyartykułowany wprost w pisemnych motywach orzeczenia rozbudowany zakres czynności dowodowych, jakie należy podjąć w celu zagwarantowania stronom rzetelnego procesu.

Konsekwencją zainicjowanej wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego kontroli, dokonanej pod kątem tego, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, LEX nr 2428783), jest więc akceptacja stanowiska sądu II instancji, że podstawa taka rzeczywiście wystąpiła, wobec czego należało oddalić skargę jako niezasadną.